

СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКО-ЧЕСЬКИХ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН (1991 – 1994 РР.)

Готра Ян Іванович

аспірант факультету історії та міжнародних відносин,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород
e-mail: yan.hotra@uzhnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-7876-4236>

***Анотація.** Дане дослідження вивчає процес становлення українсько-чеських міждержавних відносин. Перша частина дослідження стосується дипломатичних зустрічей, метою яких стало питання соціального і політичного розвитку двох країн, а також налагодження і розвитку зовнішньоекономічного співробітництва між Україною і Чеською республікою, яка після розпаду Радянського союзу почала активно шукати країни для співробітництва на сході, серед яких була Україна. Договори, підписані протягом 1992 року стосувалися консультацій на урядовому рівні, метою яких було поглиблення і розвиток взаємовідносин і координацію ідей, які торкалися міжнародних питань, а саме обмін візитами прем'єр-міністрів, міністрів закордонних справ. У статті йдеться і про причини поглиблення співпраці з Україною після здобуття Чехією незалежності 1 січня 1991 року. Також розкриваються політичні дискусії щодо чутливого для України питання про ядерне роззброєння, що підриває її національну безпеку. Представники чеської дипломатії під час численних зустрічей визнавали, що їх країна не має жодних територіальних претензій щодо України. Дипломатичні зусилля країн протягом 1993 року були направлені на налагодження валютно-фінансової і банківської системи, функціональної бюджетної політики, що є критично важливим для налагодження торгівельної співпраці. Оскільки Україна демонструвала зацікавленість у євроінтеграційних процесах, були ініційовані обговорення щодо участі двох країн у європейських політичних та економічних структурах (ОБСЕ, ЗЄС, ЄС). У даній статті була зроблена спроба охарактеризувати основні зустрічі, що сприяли становленню міждержавних відносин. Дана тема є актуальною темою адже українсько-чеські відносини активно розвиваються на сьогоднішній день і наша діаспора є найчисельнішою в Чеській республіці.*

***Ключові слова:** дипломатичні відносини, Україна, Чеська республіка, країни, зовнішня політика, делегації, зустрічі.*

Постановка проблеми. Ще до утворення окремої країни Чеської республіки, 8 грудня 1991 року Чехословаччина визнала незалежність України. Дипломатичні відносини з Чеською Республікою Україна встановила 1 січня 1993 року, одразу в день оголошення Чехії як незалежної країни. Держави мають спільні історичні і культурні зв'язки, господарські та економічні контакти, спільні регіональні інтереси а також важливим фактором гармонійних міждержавних відносин є існування великої української діаспори в Чехії і чеської в Україні. З огляду на це у статті розглядається ключові зустрічі, які сприяли становленню українсько-чеських міждержавних відносин та роль політичних діячів, що брали участь у дипломатичній роботі. Тема надзвичайно актуальна і потребує дослідження адже співпраця з Чеською республікою посилилась за останні роки, українська діаспора стала

найбільшою в країні і чеська дипломатія активно захищає інтереси України на міжнародному рівні.

Мета дослідження – висвітлити процес становлення українсько-чеських дипломатичних відносин а також ключові зустрічі тих політичних діячів, що сприяли налагодженню міждержавних взаємин. Основними цілями є розгляд і аналіз ключових документів і зустрічей, які сприяли становленню українсько-чеських міждержавних відносин та роль політичних діячів, що брали участь у дипломатичній роботі.

Історіографічний огляд. Питання чесько-української співпраці широко описано у монографії Р. Корсака [Корсак, 2008], де охарактеризовано різні сфери співробітництва між двома країнами, а саме торгівельно-економічну співпрацю та політичне співробітництво. Також проблематику чесько-українських контактів досліджували Л. Павлишин, у своїй дисертації на тему «Зовнішня політика Чеської Республіки: особливості становлення та пріоритетні напрями розвитку». Ігор Ткаченко досліджує у своїй науковій статті питання розвитку взаємин України та Чеської Республіки після здобуття незалежності та їх перспективи в XXI столітті. Він аналізує взаємини між країнами від 1989 року і до 2012 року.

Аналізували цю проблему і С. Віднянський, Є. Кіш та С. Мотрук. Є. Кіш у своїй науковій статті аналізує транскордонне співробітництво за участі України, Польщі, Угорщини, Словаччини та Чехії і перспективи його розвитку у майбутньому. С. Мотрук аналізуючи міграцію українців до Чеської республіки, приділила незначну увагу дипломатичним контактам між країнами.

Виклад основного матеріалу. Одними з перших зустрічей між українсько-чесько-словацькими дипломатами стала зустріч 15 травня 1991 р., за участі Голови Верховної Ради УРСР Л. Кравчука та посла ЧСФР у СРСР Р. Сланського. Метою зустрічі стали питання політичного і соціального співробітництва та майбутнє дипломатичних відносин [Корсак, 2016, с.19].

Результатом перших дипломатичних зустрічей стала угода між Урядом Української Радянської Соціалістичної Республіки і Урядом Чеської і Словацької Федеративної Республіки про торговельно-економічні зв'язки та науково-технічне співробітництво, що була підписана 30 липня 1991 року.

Дана угода містила цілих 14 статей які підписувались чеською та українською мовами. Перші 7 статей стосувалися розрахунків та платежів у вільно конвертованій валюті по поточних світових цінах і на принципах, що застосовуються в світовій торговельній і фінансовій практиці, угод між банками країн, створення спільних підприємств, валютні угоди а також наукова співпраця [Угода про торговельно-економічні зв'язки та науково-технічне співробітництво].

Отже, Чеська Республіка зробила ставку на торговельні і фінансово- економічні угоди з Україною. Це свідчить про її великий промисловий та сільськогосподарський ресурс не зважаючи на сумнівний імідж країни Радянського Союзу.

Важливим сигналом у налагодженні українсько-чесько-словацьких відносин став візит в ЧСФР делегації України на чолі з М. Макаревичем, який займав посаду заступника Міністра закордонних справ України. Метою даної зустрічі стали питання політичних процесів у Європі а також важливі проблеми міждержавного співробітництва. Саме 27 листопада 1991 р був підписаний протокол про співпрацю

між Федеральним міністерством закордонних справ Чеської і Словацької Федеративної республіки та Міністерством закордонних справ України [Протокол про співробітництво між Міністерством закордонних справ України та Федеральним Міністерством закордонних справ Чеської і Словацької Федеративної Республіки].

Протокол містив 6 статей і став дуже важливим для української дипломатії, адже він став першим документом у зовнішньополітичній сфері країни. Протокол акцентував увагу на сфері політично співпраці за рахунок проведення міждержавних зустрічей і форумів. Даний документ продемонстрував намагання країн стати членами важливих європейських організацій і стати учасниками міжнародних конференцій. Співпраця між країнами в сфері освіти і науки, економіки і культури містилася у третій статті протоколу. Принципи рівноправ'я стали основою співпраці між країнами [Протокол про співробітництво між Міністерством закордонних справ України та Федеральним Міністерством закордонних справ Чеської і Словацької Федеративної Республіки].

Отже, протягом 1991 року чеська сторона, окрім торгівельного аспекту співпраці, сфокусувалася на науковій і економічній співпраці з українською стороною. У відкритому доступі не міститься інформації про те, які саме чеські та українські наукові заклади підпадають під цю угоду, тому в статті йдеться про загальні положення угоди.

Наступним документом стало Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Чеською і Словацькою Федеративною Республікою від 30 січня 1992 року. Україна і Чеська і Словацька Федеративна Республіка, керуючись взаємним бажанням розвивати відносини партнерства і співробітництва між двома країнами в політичній, торговельній, економічній та інших галузях, вирішили встановити дипломатичні відносини з дати підписання цього Спільного комюніке і обмінятися дипломатичними представництвами на рівні посольств.

Сторони домовились розвивати відносини на основі принципів рівності, взаємної поваги до самовизначення, незалежності і суверенітету, територіальної цілісності та невтручання у внутрішні справи одна одної у відповідності з Статутом ООН. Обидві Сторони впевнені, що встановлення дипломатичних відносин між Україною і Чеською і Словацькою Федеративною Республікою відповідає інтересам обох держав і сприятиме зміцненню міжнародного співробітництва і загального миру [Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Чеською і Словацькою Федеративною Республікою].

Отже, окрім торгівельної і економічної співпраці, на 1992 рік припадає розквіт дипломатичної співпраці. Україна була лише на початку побудови свого міжнародного іміджу і співпраці на Європейському континенті згідно Віденської конвенції 1861 року.

Основна спрямованість українсько-чеських відносин 1992 року визначалася в період їх формування у першу чергу договором який був підписаний у Києві у травні 1992 року. Дві сторони готували укладення нового договору, який мав урахувати тогочасні міжнародні реалії та особливості розвитку двох країн. Новий документ стосувався організації консультацій на урядовому рівні, спрямованих на поглиблення і розвиток взаємовідносин і координацію позицій з міжнародних питань (обмін візитами прем'єр-міністрів, міністрів закордонних справ та

функціонерів МЗС) [Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Чеською і Словацькою Федеративною Республікою].

Візити на високому рівні сприяли розвитку міжнародних зв'язків, швидкому ухваленню рішень щодо актуальних питань та проблем міжнародного поля, частиною якого є Україна та Чеська республіка.

Також на 1992 рік припадає підписання протоколу між Урядом України і Урядом Чеської і Словацької Федеративної Республіки про поставки товарів і надання послуг.

Уряд України і Уряд Чеської і Словацької Федеративної Республіки, які надалі іменуватимуться Договірними Сторонами, у відповідності до положень статті 2 Угоди між Урядом Української Радянської Соціалістичної Республіки і Урядом Чеської і Словацької Федеративної Республіки про торговельно-економічні зв'язки та науково-технічне співробітництво від 30 липня 1991 року, домовилися про нижчевикладене:

Стаття 1 стосувалася взаємної торгівлі між учасниками зовнішньоекономічних зв'язків країн Договірних Сторін згідно переліку товарів і послуг, призначених для експорту і імпорту. Торгівля мала здійснюватися у вільно конвертованій валюті, за поточними світовими цінами, з використанням при цьому форм, які були прийняті в міжнародній торгівлі.

Стаття 2 розкривала питання номенклатури та обсягу товарів і послуг, які були призначені для експорту із Чеської і Словацької Федеративної Республіки в Україну. Списки товарів і послуг, які містили додатки цієї угоди, відображали орієнтовні можливості Сторін і могли при взаємній згоді відповідних органів Договірних Сторін бути змінені або доповнені. Договірні Сторони мали забезпечити у разі укладення відповідними суб'єктами контрактів по товарам і послугам, наведеним в додатках договору, видачу відповідних дозволів на експорт і імпорт у відповідності до законодавства кожної із країн Договірних Сторін.

Щодо переліку товарів, які підпадали під експорт, то в додатках угоди містилися такі товари: тканини, медична техніка, вантажні автомобілі, трамваї та тролейбуси, мікросхеми, авіаційні деталі, деревообробне обладнання, автокрани та інше.

У статті 3 зазначалося, що предметом взаємної торгівлі між суб'єктами можуть бути також товари та послуги, зазначені в списку, наведеному в додатку № 3 протоколу, які відображали додаткові експортні можливості Чехословацької Сторони [Протокол між Урядом України і Урядом Чеської і Словацької Федеративної Республіки про поставки товарів і надання послуг у 1992 році].

Після розпаду Чехословаччини Україна 1 січня 1993 року визнала Чеську Республіку [Сайт посольства Чеської республіки].

Важливою стала Угода між Міністерством сільського господарства і продовольства України і Міністерством сільського господарства Чеської Республіки про економічне, науково-технічне та виробниче співробітництво від 9 квітня 1993 року. Згідно угоди виробниче співробітництво між сторонами мало здійснюватися за такими основними напрямками: тваринництво, рослинництво, біотехнологія, переробка сільськогосподарської продукції, механізація та автоматизація агропромислового виробництва та інші напрямки співпраці. Оскільки українська аграрна сфера була надзвичайно багатогою на ресурси, то чеську сторону особливо

цікавила співпраця саме у цій галузі [Угода про економічне, науково-технічне та виробниче співробітництво].

Отже, як було зазначено вище, сільськогосподарський потенціал України, став одним з ключових факторів співпраці з Чеською Республікою, адже якість та ціна на вітчизняну сільськогосподарську продукцію перебувала поза конкуренцією.

Важливою стала Угода про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством внутрішніх справ Республіки Чехії від 6 вересня 1993 року. Статті даної угоди зобов'язують співробітничати в забезпеченні громадської безпеки і порядку, розкритті та розслідуванні злочинів, насамперед у сферах: боротьби з міжнародною організованою злочинністю, тероризмом, незаконного обігу наркотичних засобів, боротьби із підробкою та зміненням документів, грошей, цінних паперів та їх розповсюдження, протиправної діяльності в економіці, розшуку осіб, які ухиляються від кримінальної відповідальності, боротьби зі злочинами, об'єктом яких є культурні та історичні цінності. Також статті передбачають що Сторони співробітничать у соціальній сфері, розвиткові спорту і культурних зв'язків та охороні здоров'я своїх співробітників і членів їх сімей [Угода про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством внутрішніх справ Республіки Чехії].

Отже, на період 1990-х років, після розпаду Радянського Союзу, припадає велика хвиля мігрантів з кримінальних кіл, зокрема з України, які будували нелегальний бізнес на території Чехії, уникаючи податків, також займались підкупом чеської поліції та ставили у залежне положення робітників. Тому критично важливим і актуальним стало підписання угоди між Міністерствами внутрішніх справ країн для покращення і координації боротьби з злочинністю.

Угода між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про торговельно-економічні зв'язки та науково-технічне співробітництво була підписана 17 березня 1994 року за результатами вищезгаданих зустрічей. Згідно статей, Сторони нададуть одна одній режим найбільшого сприяння по відношенню до торгівлі товарами, що походять з території їх держав, та інших форм економічного співробітництва. Також Сторони сприятимуть розвитку торговельних відносин, направлених на збільшення взаємного товарообігу та обсягу послуг, сприятимуть поглибленню економічного та науково-технічного співробітництва, сторони створюватимуть сприятливі умови для розвитку спільної підприємницької діяльності, включаючи заохочення та захист інвестицій. Також результати науково-технічних досліджень та розробок, отриманих спільно українськими та чеськими суб'єктами, не можуть передаватися третім особам [Угода між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про торговельно-економічні зв'язки та науково-технічне співробітництво].

Також згідно статей договору, Сторони мали розвивати співробітництво у сфері захисту та поліпшення стану навколишнього середовища, запобігання транскордонних забруднень, зменшення та ліквідації наслідків аварій та стихійних лих, зокрема Чорнобильської катастрофи, раціонального та ресурсозберігаючого використання природних ресурсів, розширення сфери екологічно чистих виробництв, проведення високоефективних природоохоронних і відбудовних заходів.

У договорі йшлося: «Договірні Сторони розширюватимуть і поглиблюватимуть співробітництво в сфері транспорту, включаючи забезпечення безперервного транзиту осіб і вантажів через їхні території.

Договірні Сторони розширюватимуть, поліпшуватимуть і сполучатимуть телекомунікаційний та поштовий зв'язок, а також розвиватимуть співробітництво в галузі електронної обробки даних.

Договірні Сторони вивчатимуть можливості і вживатимуть необхідних заходів для інтенсифікації співробітництва в галузі енергетики із застосуванням ресурсозберігаючих технологій.

Договірні Сторони розглядають розширення та поглиблення традиційних культурних зав'язків, які є невід'ємною частиною європейської культурної спадщини, як природну потребу їхніх народів. Вони зміцнюватимуть і розвиватимуть співробітництво в галузі культури, науки, освіти та інформації.

Договірні Сторони забезпечать своїм громадянам широкий доступ до культури, творів мистецтва та літератури, засобів масової інформації іншої Договірної Сторони і підтримуватимуть спрямовані на це державні, громадські та індивідуальні ініціативи. Вони сприятимуть розширенню обмінів творчими колективами, діячами мистецтв, спеціалістами між установами культури та освіти на державному, регіональному та місцевому рівнях, заохочуватимуть вивчення мов іншої Договірної Сторони.

Договірні Сторони надаватимуть одна одній сприяння у справі збереження та пізнання культурного і художнього надбання народів іншої Договірної Сторони, включаючи охорону пам'яток історії та культури, дослідження і вивчення архівних матеріалів, пов'язаних з історією обох держав. Договірні Сторони співробітничатимуть в галузі охорони здоров'я, соціального забезпечення, працевлаштування громадян, туризму, спорту та молодіжних обмінів і створюватимуть необхідні умови для такого співробітництва» [Договір про дружні відносини і співробітництво між Україною та Чеською Республікою].

Отже цей документ, є одним з перших, де співпраця між Україною та Чехією встановлювалася у культурному та історичному полі, у полі захисту пам'яток історії. Принагідно зауважимо, що низку унікальних дерев'яних церков із Закарпаття було перевезено на територію Чеської Республіки у першій половині ХХ століття, що і дозволило зберегти їх до наших днів.

Також на період березня припадає підписання договору щодо міждержавних інвестицій. Стаття 2 щодо сприяння та захисту інвестицій передбачала: «Кожна Договірна Сторона заохочуватиме та створюватиме сприятливі умови для інвесторів іншої Договірної Сторони для здійснення інвестицій на своїй території та допускатиме такі інвестиції відповідно до її законів та правил. Інвестиції інвесторів будь-якої з Договірних Сторін користуватимуться справедливим і рівним ставленням та отримуватимуть повний захист і безпеку на території іншої Договірної Сторони.

Стаття 3. Національний режим та режим найбільшого сприяння передбачає, що кожна Договірна Сторона на своїй території надаватиме інвестиціям та доходам інвесторів іншої Договірної Сторони режим, який є справедливим і рівним та не менш сприятливим, ніж той, який вона надає інвестиціям та доходам своїх власних інвесторів або інвестиціям та доходам інвесторів будь-якої третьої

Держави, що з цього є більш сприятливим. Вищезазначений принцип національного режиму не застосовуватиметься до набуття прав власності на землю та участі в приватизації. Кожна Договірна Сторона на своїй території надасть інвесторам іншої Договірної Сторони по відношенню до управління, підтримання, використання, отримання прибутків та розпорядження своїми інвестиціями режим, що є справедливим і рівним та не менш сприятливим, ніж той, який вона надає своїм власним інвесторам або будь-якої іншої Держави, що з цього є більш сприятливим.

Стаття 4. Компенсація за втрати. Коли інвестиції інвесторів будь-якої Договірної Сторони зазнають втрати через війну, збройний конфлікт, національний надзвичайний стан, переворот, повстання, заколот або інші подібні події на території іншої Договірної Сторони, їм надаватиметься останньою Договірною Стороною режим, по відношенню до реституцій, відшкодування, компенсації або іншого вирішення, не менш сприятливий, ніж той, який остання Договірна Сторона надає своїм власним інвесторам або інвесторам будь-якої третьої Держави. Не зашкоджаючи умовам пункту 1 цієї Статті, інвесторам однієї Договірної Сторони, які під час будь-яких подій, згаданих у цьому пункті, зазнають втрат на території іншої Договірної Сторони, які виникають внаслідок:

а) реквізиції їх власності її силами або владами;

б) руйнування їх власності її силами або владами, яке не було викликане воєнними діями або не вимагалось необхідною ситуацією, буде надано справедливу та адекватну компенсацію за втрати, яких зазнали під час періоду реквізиції або як результат руйнування власності» [Угода між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій].

Висновки. Активна дипломатична діяльність українського дипломатичного корпусу призвела до затвердження ряду угод і договорів, які і стали фундаментом українсько-чеського співробітництва. Незважаючи на труднощі в економіці, наявності іміджу пострадянської країни українське керівництво робило перші кроки на дипломатичній арені і мало на меті налагодити економічну, наукову, торговельну а також безпекову співпрацю між країнами.

Однією з ключових зустрічей для міждержавної дипломатії, стала зустріч за участі Голови Верховної Ради УРСР Л. Кравчука та посла ЧСФР у СРСР Р. Сланського, що відбулася у травні 1991 року. Важливим став договір від 27 листопада 1991 року про політичне співробітництво, що проводилось шляхом систематичних консультацій. В документі вперше наголошувалось про культурний аспект співпраці між країнами.

Протягом 1992 року домовленості стосувались консультацій між країнами на урядовому рівні з питань міжнародної політики. Після визнання незалежності Україною Чеської Республіки, в Україні почало свою діяльність посольство Чеської Республіки.

Протягом 1993 року відносини між державами розвивались динамічно, адже Чеська Республіка переглянула свою економічну стратегію і вирішила шукати торгових і економічних партнерів на Сході Європи. Зустрічі протягом 1993 року також стосувались економічної співпраці, що свідчить про величезний ресурсний потенціал України.

Важливою стала Угода про співробітництво між Антимонопольним комітетом України і Міністерством економічної конкуренції Чеської Республіки від 19 грудня

1994 року. Згідно цієї угоди Сторони зобов'язувалися розвивати і зміцнювати співробітництво у сфері проведення антимонопольної політики, підтримки підприємництва і захисту конкуренції від її обмежень. Країни мали здійснювати взаємодію в таких формах: обмін законодавчими та іншими нормативними актами, організація дво- і багатосторонніх симпозиумів і семінарів, організувати стажування, навчання кадрів, надавати допомогу в здійсненні експертиз і проведення консультацій [Угода про співробітництво між Антимонопольним комітетом України і Міністерством економічної конкуренції Чеської Республіки].

Співробітництво між країнами здійснюється в межах наданих їм повноважень по таких напрямках: удосконалення нормативної бази антимонопольної політики, розробка, здійснення і аналіз результатів заходів щодо демонополізації економіки і приватизації державних підприємств, обмін досвідом проведення розслідувань обмежень конкуренції, створення умов для ефективного функціонування товарного і фондового ринків [Угода про співробітництво між Антимонопольним комітетом України і Міністерством економічної конкуренції Чеської Республіки].

Протягом 1994 року Чеська республіка допомогла Україні у проведенні економічних реформ для покращення торгівлі між країнами. Також проводилися консультації між країнами щодо створення міжпарламентської групи сприяння розвитку українсько-чеських відносин.

Отже, період з 1991 по 1994 рік став ключовим для вітчизняної дипломатії, адже було підписано чимало угод що стосувалися усіх сфер співробітництва, а саме культурних, безпекових, економічних та торговельних, які сприяли налагодженню дипломатичних відносин. Вищевказані угоди і їх положення, а також їх аналіз, хронологічний розвиток і положення цих статей свідчать про наукову новизну і актуальність дослідження. Також важливими були і дипломатичні зустрічі, що сприяли налагодженню міждержавних відносин.

Список використаних джерел та літератури

Договір про дружні відносини і співробітництво між Україною та Чеською Республікою. [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_409#Text

Корсак, Р., 2016. Історія українсько-чеських дипломатичних відносин: політика, економіка, туризм: історико-дипломатичне дослідження. Ужгород.

Протокол між Урядом України і Урядом Чеської і Словацької Федеративної Республіки про поставки товарів і надання послуг у 1992 році [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_024#Text

Протокол про співробітництво між Міністерством закордонних справ України та Федеральним Міністерством закордонних справ Чеської і Словацької Федеративної Республіки [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_013#Text

Сайт посольства України в Чеській Республіці [Електронний ресурс]: <https://czechia.mfa.gov.ua/308-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-chehijeju> (дата візиту: 03.09.2024).

Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Чеською і Словацькою Федеративною Республікою [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_020#Text

Угода між Міністерством сільського господарства і продовольства України і Міністерством сільського господарства Чеської Республіки про економічне, науково-технічне та виробниче співробітництво від 9 квітня 1994 року. [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_036#Text

Угода про співробітництво між Антимонопольним комітетом України і Міністерством економічної конкуренції Чеської Республіки. [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_031#Text

Угода між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій. [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_412#Text

Угода між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про торговельно-економічні зв'язки та науково-технічне співробітництво. [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_439#Text

Угода між Урядом Української Радянської Соціалістичної Республіки і Урядом Чеської і Словацької Федеративної Республіки про торговельно-економічні зв'язки та науково-технічне співробітництво [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203_014#Text

Угода про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством внутрішніх справ Республіки Чехії. [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_001#Text

References

Dohovir pro druzhni vidnosyny i spivrobitnytstvo mizh Ukrainoiu ta Cheskoiu Respublikoiu URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_409#Text [in Ukrainian].

Korsak, R., 2016. Istoriia ukrainsko-cheskykh dyplomatychnykh vidnosyn: polityka, ekonomika, turizm: istoryko-dyplomatychnе doslidzhennia. Uzhhorod. [in Ukrainian].

Protokol mizh Uriadom Ukrainy i Uriadom Cheskoj i Slovatskoj Federatyvnoji Respubliki pro postavky tovariv i nadannia posluh u 1992 rotsi. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_024#Text [in Ukrainian].

Protokol pro spivrobitnytstvo mizh Ministerstvom zakordonnykh sprav Ukrainy ta Federalnym Ministerstvom zakordonnykh sprav Cheskoj i Slovatskoj Federatyvnoji Respubliki. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_013#Text [in Ukrainian].

Sait posolstva Ukrainy v Cheskii Respublitsi. URL: <https://czechia.mfa.gov.ua/308-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-chehijeju> [in Ukrainian].

Spilne komiunike pro vstanovlennia dyplomatychnykh vidnosyn mizh Ukrainoiu i Cheskoiu i Slovatskoiu Federatyvnoiu Respublikoiu. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_020#Text [in Ukrainian].

Uhoda mizh Ministerstvom silskoho hospodarstva i prodovolstva Ukrainy i Ministerstvom silskoho hospodarstva Cheskoj Respubliki pro ekonomichne, naukovo-tekhniche ta vyrobnyche spivrobitnytstvo vid 9 kvitnia 1994 roku. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_036#Text [in Ukrainian].

Uhoda pro spivrobitnytstvo mizh Antymonopolnym komitetom Ukrainy i Ministerstvom ekonomichnoi konkurentsii Cheskoj Respubliki. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_031#Text [in Ukrainian].

Uhoda mizh Uriadom Ukrainy i Radiatsiinoj Sotsialistichnoji Respubliki i Uriadom Cheskoj i Slovatskoj Federatyvnoji Respubliki pro torhovelno-ekonomichni zviazky ta naukovo-tekhniche spivrobitnytstvo. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203_014#Text [in Ukrainian].

Uhoda mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Cheskoj Respubliki pro spriannia ta vzaiemnyi zakhyst investysii. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_412#Text [in Ukrainian].

Uhoda mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Cheskoj Respubliki pro torhovelno-ekonomichni zviazky ta naukovo-tekhniche spivrobitnytstvo. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_439#Text [in Ukrainian].

Uhoda pro spivrobitnytstvo mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy ta Ministerstvom vnutrishnikh sprav Respubliki Chexii. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/203_001#Text [in Ukrainian].

ESTABLISHMENT OF UKRAINIAN-CZECH DIPLOMATIC RELATIONS (1991 – 1994)

Yan Hotra

Postgraduate student of the Department of Modern History of Ukraine and Foreign Countries,
SHEE «Uzhhorod National University», Uzhhorod

Abstract. *This study examines the process of formation of Ukrainian-Czech interstate relations. The first part of the study deals with diplomatic meetings aimed at the social and political development of the two countries, as well as the establishment and development of foreign economic cooperation between Ukraine and the Czech Republic, which, after the collapse of the Soviet Union, began to actively seek countries for cooperation in the east, namely Ukraine. The agreements signed during 1992 concerned consultations at the governmental level, aimed at deepening and developing relations and coordinating ideas related to international issues, namely the exchange of visits by prime ministers and foreign ministers. The article also discusses the reasons for deepening cooperation with Ukraine after the Czech Republic gained independence on January 1, 1991. It also describes political discussions on the sensitive issue of nuclear disarmament, which undermines Ukraine's national security. Representatives of Czech diplomacy during numerous meetings recognized that their country has no territorial claims to Ukraine. Diplomatic efforts in 1993 were aimed at establishing a monetary, financial, and banking system and a functional budgetary policy, which is critical for establishing trade cooperation. As Ukraine demonstrated interest in European integration processes, discussions were initiated on the participation of the two countries in European political and economic structures (OSCE, EU, and EU). The issues of Carpathian Ruthenia and separatist movements in Ukraine were discussed quite often, but Czech diplomats openly stated that the issue of revising Ukraine's borders was unacceptable to them. This article attempts to characterize the main meetings that contributed to the development of interstate relations. This topic is a relevant one, because Ukrainian-Czech relations are actively developing today and our diaspora is the largest in the Czech Republic.*

Key words: *diplomatic relations, Ukraine, Czech Republic, countries, foreign policy, delegations, meetings.*